

6326 sayılı Petrol Kanunu ile bu kanunda değişiklik yapan 6558 sayılı Kanunun bazı maddelerinin tadili ve bazı maddelerine fıkralar ilâve edilmesi hakkında Kanun

(Resmî Gazete ile ilâm : 6 . VI . 1957 - Sayı : 9626)

No.
6987

Kabul tarihi
29 . V . 1957

MADDE 1. — 6326 sayılı Kanunun 2 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 2. — Bu kanunun maksadı, Türkiye Cumhuriyeti petrol kaynaklarının hususi teşebbüs eli ve yatırımlarıyla süratle, fâsılasız ve verimli bir şekilde geliştirilip kıymetlendirilmesini ve bu maksada uygun olduğu nispette Türkiye dâhilinde yabancı menşeli petrol ile yapılan petrol ameliyatının aynı surette inkişafını sağlamaktır.

MADDE 2. — 6326 sayılı Kanunun 3 ncü maddesinin 23 ncü fıkrasıyla 6558 sayılı Kanun ile ilâve olunan 31 ncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

23. Bir petrol ameliyatının yapılmasında, bu ameliyatın yapıldığı mahalde veya yakınında meşru surette bulunan bir kimsenin ölümüne, mâlûliyetine veya sıhhatinin bozulmasına sebeb olan veya olabilecek mahiyette bulunan ve ameliyenin hüsnüniyetle yapılmış olması halinde normal olarak vukuuna imkân bulunmayan bir fiil veya ihmale «tehlikeli fiil»;

31. Petrol dâhil, gerek ham, gerek yarı mamul, yahut mamul biçümle eşya, teçhizat, alât, edevat, makina, nakil vasıtaları, biçümle diğer vasıtalar ve bunlara mütedair yedek parçalarına «malzeme»;

MADDE 3. — 6326 sayılı Kanunun 13 ncü maddesinin 6558 sayılı Kanun ile muaddel 1 ncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 13. — 1. İcra Vekilleri Heyeti kararıyla, petrol hakkı sahiplerinden, Türkiye'de istihsal veya imal ettikleri petrolden istihsal veya imal ettikleri miktar ile mütenasibolarak memleket ihtiyacına tekabül etmek üzere :

a) Tasfiye edilmiş petrol mahsullerinden gayri petrolü;

b) Türkiye'de tasfiye tesisleri mevcud olduğu takdirde tasfiye edilmiş petrol mahsullerini;

piyasa fiyatı üzerinden sağlamaları istenebilir.

MADDE 4. — 6326 sayılı Kanunun 22 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 22. — Petrol Dairesinin gelirleri :

1. Devlet haklarından arayıcının bu kanunun 56 ncü maddesinin 2 ncü fıkrası mucibince yaptığı mahsuptan bakiye kalan miktardan;

2. Bu kanunun 56 ncü maddesinin 3 ncü fıkrası ve 69 ncü maddesinin 2 ncü fıkrası mucibince Devlet hissesinin mahsubedileceği Devlet hakkına tekabül eden Devlet hissesinden;

3. Devlet bütçesinden yapılacak yardımlardan;
terekkübeder.

MADDE 5. — 6326 sayılı Kanununun 23 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 23. — 22 nci maddenin 1 ve 2 nci fıkralarında yazılı gelirler her yıl Muvazenei Umumiye Kanununa bağlı (B) işaretli cetvelde gösterilerek bunun Petrol Dairesinin masraflarını karşılama yetecek miktarı adı geçen idareye ödenmek üzere Maliye Vekâleti masraf bütçesine tahsisat olarak konulur.

MADDE 6. — 6326 sayılı Kanununun 34 ncü maddesinin 2 nci fıkrasının c ve d bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

c) Arama ruhsatnameleri, işletme ruhsatnameleri ve belgeler ve bunlardan doğan petrol hakları üzerinde tesis edilecek haklar.

d) Arama ruhsatnameleri, işletme ruhsatnameleri ve belgelerin ve bunlardan doğan petrol haklarının veya bunlar üzerindeki hakların devri ve bütün bunlar üzerine konulacak her türlü taahhütler.

MADDE 7. — 6326 sayılı Kanununun 36 ncü maddesinin 1 nci ve 2 nci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı maddeye 4 ncü bir fıkra ilâve edilmiştir :

Madde 36. — 1. Arama ve işletme ruhsatnameleri ve belgeler ve bunlardan doğan petrol hakları ve bu petrol haklarının arama veya işletme sahasının her hangi bir parçasına taallük edenleri petrol siciline kaydedilmekle beyi, rehin ve saire gibi gayrimenkuller üzerinde yapılabilecek âkitlere, bu kanunda yazılı şartlar dairesinde, mevzu olabilirler.

2. a) Bir petrol hakkının kullanılmasını icabettiren ve usulü dairesinde tescil edilmiş bulunan bir hakkın sahibi, kendi hakkının şümulü nispetinde petrol hakkı sahibinin haklarına malik ve onun vecibeleriyle mükellef olur.

b) Bir arama veya işletme ruhsatnamesi veya belgenin veya bunlardan doğan petrol haklarından her hangi birinin hissedarları, hisseleri nispetinde, bu kanunun bahsettiği haklara sahip ve tahmil ettiği vecibelerle mükellef olur.

4. a) 1 ve 2 numaralı fıkralar hükümlerinin tatbik edileceği petrol hakları;

b) 2 numaralı fıkrada yazılı hak sahiplerini ve hissedarları temsil edecek mümessile ve bu hak sahiplerinden veya hissedarlardan birinin vecibe ve mükellefiyetlerini yerine getirmemesinin diğer hak sahipleri ve hissedarlar hakkında tevlidedeceği neticelere ait hükümler nizamnamede gösterilir.

MADDE 8. — 6326 sayılı Kanununun 83 ncü maddesine aşağıda gösterildiği şekilde 1 numaralı fıkra ilâve edilmiş, mevcut hüküm 2 nci fıkra olarak ve bu fıkranın 1, 2, 3, 4 numaralı bentleri sırasıyla a, b, c, d olarak isimlendirilmiştir :

Madde 83. — 1. Esas gayesi, hariçte istihsal veya tasfiye edilmiş petrolü boru hattı ile bir başka memlekete müteveccih olarak Türkiye üzerinden, tasfiye veya diğer ameliyelere tâbi tutmaksızın (bu neviden nakliyatta yapılması mütat olan temizleme ve diğer muameleler hariç) nakletmek olan petrol ameliyatına uygulanacak hukuki rejim İcra Vekilleri Heyeti tarafından tesbit olunur.

MADDE 9. — 6326 sayılı Kanununun 87 ncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıda gösterilen hüküm ilâve olunmuştur :

Ancak, diğer kanunlarda mâni bir hüküm bulunmadığı takdirde, petrol hakkı sahibi tarafından, hususi mülkiyet mevzuu arazinin, sahibi ile anlaşma suretiyle mülkiyeti de iktisabolunabilir.

MADDE 10. — 6326 sayılı Kanununun 6558 sayılı Kanunla muaddel 109 ncü

maddesinin 1 nci fıkrasının b bendi ve 3 ncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

b) Sermaye mevcutları esasına dâhil kıymetleri ve 106 ncı madde mucibince mütâakıp senelere devri mümkün bakiye zararlarını bir kere itfa ettikten sonra gelir ve kazançları üzerinden; sâfi gelir ve kazançlarının % 50 sinden, o vergilendirme dönemi için kendisi tarafından Devlete ödenen veya ödenecek olan normal vergi ile diğer vasıtasız vergiler, Devlet hakları, Devlet hisseleri, harclar, gümrük ve diğer ithal vergi ve resimleri çıktıktan sonra kalan miktar kadar bir «Munzam Vergi». Ancak, tasfiye belgesine müsteniden yapılan ameliyelerin yabancı menşeli petrol kullanılan kısmından tahassül ettiği, nizamnamedeki hükümler dairesinde tesbit olunan gelir ve kazançlar munzam vergiye tâbi değildir.

3. Petrol hakkı sahibinin gelir ve kazançlarından, bu maddenin yukarıki fıkralarında sözü geçen ve hesaplanma şekli gösterilen vergilerden gayri gelir ve kazançlar üzerine müesses vergiler alınmaz. Petrol hakkı sahibinin bu maddenin 1 nci fıkrası mucibince mükellef bulunduğu normal vergi; aynı vergilendirme dönemi zarfında Devlete ödenmiş veya ödenecek diğer vasıtasız vergiler, Devlet hakları ve hisseleri, harclar, gümrük ve diğer ithal vergi ve resimleri mecmuuna ilâve edildiği zaman petrol hakkı sahibinin bu dönem için 110 ncü maddenin (1 - b) fıkrası gereğince hesaplamaya salâhiyetli olduğu sâfi gelir ve kârlarının % 50 sini aşamaz. Ancak, bu sınır, tasfiye belgesine müsteniden yapılan ameliyelerin yabancı menşeli petrol kullanılan kısmından tahassül ettiği, nizamnamedeki hükümler dairesinde tesbit olunan gelir ve kazançlar üzerinden alınacak normal vergiye tatbik olunmaz.

MADDE 11. — 6326 sayılı Kanununun 6558 sayılı Kanunla muaddel 110 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 110. — 1. Petrol hakkı sahibi, sâfi gelir ve kazançlarını tesbit ederken:

a) Normal vergi bakımından; kendi petrol ameliyatının gayrisâfi gelirinden tatbika yetkili olduğu bütün indirmeleri,

b) Munzam vergi bakımından; kendi petrol ameliyatının gayrisâfi gelirinden, Devlete ödediği veya ödiyeceği Devlet hakları, Devlet hisseleri, harclar, Gümrük ve diğer İthal Vergi ve resimleri, normal ve munzam vergiler ve diğer vasıtasız vergiler haric olmak üzere, tatbikine yetkili bulunduğu bütün indirimleri, düşebilir. Ancak, gerek normal ve gerek munzam vergiler bakımından, tasfiye belgesine müsteniden yapılan ameliyelerin yabancı menşeli petrol kullanılan kısmından tahassül ettiği, nizamnamedeki hükümler dairesinde tesbit olunan sâfi gelir ve kazançların tâyininde, tasfiye belgesine müsteniden yapılan ameliyelerden gayri petrol ameliyatından mütevellit her hangi bir zarar için, indirim yapılmaz.

2. Bu maddenin 1 nci fıkrası ile 109 ncü maddede kullanılan harc, gümrük ve diğer ithal vergi ve resimleri, doğrudan doğruya petrol hakkı sahibi tarafından ödenen ve onun uhdesinde kalan mükellefiyetleri ifade eder.

MADDE 12. — 6326 sayılı Kanununun 112 ncı maddesinin 2 ve 3 ncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve bu maddeye 4 ve 5 numara altında aşağıdaki şekilde iki fıkra ilâve olunmuştur :

2. Petrol hakkı sahibi, 1 nci fıkra hükmüne istisnaen, hakkı yürürlükte bulunduğu müddetçe ameliyatı için lüzumlu olan petrolü gümrük ve diğer ithal vergi ve resimlerinden muaf olarak ithal edebilir.

3. 1 nci ve 2 nci fıkralar gereğince tanınan Gümrük ve diğer İthal Vergi ve resimleri muafiyeti bu malzemenin bir petrol hakkı sahibinden petrol ameliyatında kullanılmak üzere başka bir petrol hakkı sahibine devri halinde de devam eder.

4. 2 nci fıkra mucibince ithal olunan petrolden imal edilen petrol mahsulleleriyle petrol ameliyatında kullanılmak üzere diğer bir petrol hakkı sahibine devredilen malzemeler hariç, gümrük ve diğer ithal vergi ve resimlerinden muaf olarak ithal edilmiş olan malzeme, doğrudan doğruya veya petrol ameliyatı sayılmıyan bir faaliyet yoluyla Türkiye dâhilinde kullanılmak veya satılmak üzere devredildiği takdirde, devir tarihinde yürürlükte bulunan Gümrük Kanunu ve tarife cetvellerindeki hüküm ve şartlar dâhilinde gümrük ve diğer ithal vergi ve resimlerine tâbi tutulur.

5. 2 nci fıkra mucibince ithal olunan petrolden imal edilen petrol mahsulleri, doğrudan doğruya veya petrol ameliyatı sayılmıyan bir faaliyet yoluyla, Türkiye dâhilinde kullanılmak veya satılmak üzere devredildiği takdirde devir tarihinde yürürlükte bulunan Gümrük Kanunu ve tarife cetvellerindeki hüküm ve şartlar dâhilinde gümrük ve diğer ithal vergi ve resimlerine tâbi tutulur.

Ancak; bu petrol mahsulleri Gider Vergisiyle ithalât ve dahilî imalâtın her ikisine şâmil buna mümasıl vergilerin tatbikatında munhasıran dahilî imalât sayılır.

MADDE 13. — 6326 sayılı Kanunun 113 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 113. — Malzemenin 94 ncü maddede derpiş edildiği şekilde Petrol Dairesince satın alınma hali müstesna bir petrol hakkı sahibi, ithal etmiş bulunduğu malzemeyi İhraç Vergi ve resimlerinden muaf olarak ihracedebilir.

MADDE 14. — 6326 sayılı Kanunun 132 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 132. — 1. Petrol hakkı sahibi, bu kanuna, nizamnameye, bunlara müstenit kararname ve emirlere veya müsaade, arama veya işletme ruhsatnamesi veya belgede yazılı şartlardan her hangi birine riayet etmediği takdirde Petrol Dairesi, kendisine 90 gün zarfında bunlara riayeti, aksi takdirde verilen müsaade, arama veya işletme ruhsatnamesi veya belge ile ilgili ameliyelerin muvakkat bir müddetle durdurulabileceğini ihtar eder. Bu ihtara rağmen 90 günlük mühletin hitamında petrol hakkı sahibinin riayetsizliği devam ederse, ameliye, 90 günden az ve 180 günden fazla olmamak üzere muvakkat bir müddet için durdurulabilir.

2. a) Muvakkat durdurma müddeti zarfında, müsaade, arama veya işletme ruhsatnamesi veya belge sahibi tarafından, riayetsizliğin ref'edileceği hakkında, Petrol Dairesine kabule şayan teminat verilirse ameliyata müsaade olunur.

b) Kabule şayan teminat verilmez ve riayetsizlik giderilmezse veya kabule şayan teminat verilmekle beraber riayetsizlik giderilmezse müsaade, arama veya işletme ruhsatnamesi veya belge sahibine 45 günlük bir mühlet daha verilir. Bu mühletin hitamında riayetsizlik giderilmemişse müsaade, arama veya işletme ruhsatnamesi veya belge feshedilebilir.

3. Arama veya işletme ruhsatnamesi veya belge sahibi, kanunun 13, 57, 58, 59, 67 nci maddeleri ahkâmına riayet etmediği takdirde, hakkında muvakkat durdurma tedbirine tevessül edilmeksizin, 90 günlük mühlet verilmek suretiyle fesih müeyyidesi tatbik olunur.

4. Fesih kararı İcra Vekilleri Heyeti, muvakkat durdurma kararı Petrol Dairesi tarafından verilir.

5. Feshine karar verildiği takdirde, müsaadeden, arama veya işletme ruhsatnamesinden veya belgeden doğan haklar, fesih tarihinden itibaren sona erer.

6. Muvakkat durdurma kararı verildiği takdirde, petrolün satışına, tehlikeli fiilin ve israfın önlenmesine ve ameliyatın muvakkaten durdurulmasını intaceden hâdisenin ref'ine mütaallik ameliyeler haricinde hiçbir ameliye yapılamaz.

MADDE 15. — 6326 sayılı Kanununun 85 nci maddesinin 2 ve 3 nci fıkraları kaldırılmıştır.

MADDE 16. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

MADDE 17. — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

1 Haziran 1957

Riyaseti Cumhura yazılan tezkerenin tarih ve numarası : 30 . V . 1957 ve 1/664
Bu kanunun ilânının Başvekâlete bildirildiğine dair Riyaseti Cumhurdan gelen tezkerenin tarih ve numarası : 1 . VI . 1957 ve 4/243
Bu kanunun müzakerelerini gösteren zabıtların cilt ve sayfa numaraları : 19 111,112,291,359:363,375,396:399

[İnikat : 74 — 207 sıra sayılı matbua 74 nci İnikat Zabıt Ceridesine bağlıdır.]